

המעושרות

החדשות

המטרה: "חופש כלכלי". ההגשמה: לצאת לפנסיה לפני גיל 50 ובדרך לשתות כמה קוקוסים על איזה אי. הדרך: לדבר על כסף, להפוך אותו ליעד, ולארגן מספיק דרכים להרוויח אותו בתנאי אחד - לא לעבוד קשה מדי. נשים שהצטרפו לטרנד הרווח מגלות איך הן הפסיקו להתבייש לדבר על כסף, למה הן עושות את זה יותר טוב מהגברים ולמה לפעמים כל מה שצריך זה לתלות ברחבי הבית שלטים שכתוב עליהם: "אני חוסכת 30 אלף שקל בחודש"

טל גלעדי
איור:
אלירן הרוש

צאלה פינטו, בת 38, מגדלת בקיבוץ זיקים חמישה ילדים בגילי שנתיים וחצי עד שמונה, והששית בדרך. בעלה, גל, גדל בעמק יזרעאל והיא במקור מבאר שבע. ובעשור האחרון, חוץ מלידות רצופות, היא יצאה למסע כלכלי שכלל שלוש דירות בישראל שנקנו ונמכרו, פנסיות שנפרדו וגם נדל"ן בארצות הברית, שם הספיקה לקנות, למכור ושוב לקנות נכסים במדינה.

סטטוס ההכנסות שלה דומה לזה שיש לאיילים רבים התרגלו להתלונן עליו לפני הירידות הגדולות בחברות הטכנולוגיה: היא בכירה בהייטק, דירקטורית פיתוח בסטארט-אפ. הוא בלוגיסטיקה, ויחד הם מרוויחים כמה עשרות אלפי שקלים ברוטו בחודש, במכפלות יותר מהמשפחה הממוצעת.

סעיף ההוצאות לעומת זאת, לא מתיישב עם הסטטוס שכל ישראלי רוצה לעצמו, אולי ההפך הוא הנכון: שלוש שנים הם גרו בקיבוץ שיתופי, עכשיו הם חיים רחוק מהמרכז ובארזור עימות. "המקבילים שלי בהייטק גרים בדירה שהם קנו ברמת השרון, נוסעים בטסלה וטסים לאיי סיישל, ואין להם חמישה ילדים. הם עם שניים, גג שלושה ילדים. ואני גרה בעוטף עזה ונוסעת בתחבורה ציבורית. עד הקורונה נסעתי כל יום לעבודה ברכבת. אני קונה יד שנייה בעלי אקספרס, וכשהי

רויטל שטיאט:
"האמונה שהכי
עוצרת נשים היא שכסף
זה התפקיד של הגבר.
חלק מהנשים חושבות
שאם יופר האיזון והן
יהפכו למצליחות
במשפחה, שמייצרות את
הכסף הגדול, מערכת
היחסים תקרוס. יש
פרדיגמה שגברים לא
אוהבים נשים עצמאיות
וחזקות, ולכן אנחנו
מראש קצת מטרפדות
בכישורים שלנו כי זה
מסוכן. כי יש לזה מחיר"

האהבל מה שנקרא לא ניהל בכלל. האוכלוסייה מתחלקת לשתיים, נשים שלא נוגעות בזה ונשים שמבינות, אומרות יאללה ויוצאות לדרך. אלה שחיות בלה-לה-לנד – לא אצלי". היא עצמה שחתה עם הורם שנים וקיוותה לטוב. "כשנערכתי ללידות של הבנות, למדתי תואר שני במינהל עסקים מתוך מטרה להיות מנהלת, כי למנהלים יש זמן תפוגה יותר ארוך בשוק הישראלי מעובדים, שבגיל 45 פלוס כבר לא אטרקטיביים. צחוק הגורל, בגיל 42 כבר לא אטרקטיביים. צחוק הגורל, בגיל 42 פוטרו אותי. הייתי עובדת מעולה והיה לי צוות, אבל החליטו לסגור את המחלקה. אז זה לא ממש עזר לי. ואז, כשמצאתי את עצמי בגיל 42 דוחקת לדמי אבטלה, עם שתי בנות בגיל שנתיים וארבע, זה היה די שוק".

לאיזה כיוון זה הזין אותך?
"לקחתי שתי החלטות שממש שינו לי את החיים. אחת זה שאני ממש לא רוצה להיות נסיכת על איזשהו מנהל שיהלילי בשבילי מה טוב לי, ואני הולכת להיות עצמאית; והדבר השני זה שאין מצב שאני לא מבינה בכסף שלי יותר. עד אז התנהלתי די בצורה מפגרת. כמו כולם, לא הייתה לי המודעות פשוט כי לא מלמדים את זה".
הגשמת מטרה כלכלית די גדולה, להביא שתי ילדות לבד ולגדל אותן, זה לא הצריך כבר אז ניהול כלכלי הדוק?
"הייתי במודעות להכנס הרבה כסף, אבל לא לחסוך ולהשקיע. לא היו לי חסכונות, לא היה לי כלום. לא הייתי בחובות אבל גם לא הייתי באיזו רווחה כלכלית. כמו רובנו, שוחה. היום אני רואה את זה אצל אחרים ואני לא באה ממגדל השן, אני יודעת בדיוק מה הם חווים כי גם אני הייתי שם".
החרדה הזאת בשפוטרת, היא הייתה הר-רייב?
"חרדה זה בקטנה, זו היסטריה. נכנסתי ללחץ אטומי. הרווחתי אז בסביבות 20 אלף שקל נטו, והתרסקתי ל-9,000 שקל מדמי אבטלה. וזה פער מאוד גדול. למדתי אז אימון כלכלי וכל כך התלהבתי מזה, כי אמרתי, 'אם אני, שני תארים, 18 שנות לימוד, התנהלתי כמו סתומה, אז בטוח יש עוד כמה אנשים כמוני'".
והיום?
"אני בחשיבת שפע. אני אומרת, בוא ננהל היום את הבית כדי שתדעי גם לחסוך את הכסף מות המקסימלית שאת יכולה מתוך ההכנסות שלך. שנתיים אחרי הפיטורים התחלתי להפוך את זה לעסק והתחלתי לקבל לקוחות. כבר 12

ובסקרנות, ואז עושות מהלך. מוקדם יותר השנה התגלגל פוסט בקבוצת הפייסבוק "עוברות ושוות", בה נשים מתייעצות על כסף, שהציע לנשים לחשוף את השכר והוותק שלהן. הצטברו בו תגובות של 3,000 נשים ששיטפו במספר והלכו לבקש העלאה. פוסט שפירסמה פינטו בקבוצה על השקעת נדל"ן שעשתה בחו"ל, הפך גם הוא לווריאלי ("הלכתי להכין חמין בשישי בצהריים וכשסיימתי הטלפון לא הפסיק לרטוט מהת'ראות") והתמלא בתגובות של נשים שביקשו לדעת "איך". וגם של נשים כמותה, "חברות לחופש" שסימנו לעצמן מטרה חדשה: ישנה, שתמיד מרחפת בכל דור: להפסיק לרדוף אחרי הזנב ולתכנן את המציאות הכלכלית כך שהן יחליטו מתי להפסיק לעבוד (בקרוב) ובאיזו רווחה לעשות את זה (שלא נופלת משיאי ההכנסה של העשור הרביעי לחיים). או כמו שהיא אומרת את זה: "בעלי ואני צוחקים שכשנהיה שומרים בקניון בפנסיה, נעשה את זה כי אנחנו רוצים ולא כי אנחנו חייבים".

מיכל רוזנטל: "גדלתי בשפע ובעקבות משבר
התרסקנו כלכלית ברמה שעמדנו בתור לחלוקת
מזון לנזקקים. ואז הבנתי שאין לי את האפשרות להוציא
יותר כסף ממה שאני מכניסה מהסיבה הכשוטה, שפשוט
לא יהיה לי. אבל לא התחלתי לכחד מכסף. להפך. דווקא
זה הכניס בי יותר דרייב"

הנשים שסיפרו לנו על הטריפ הפיננסי שנכנסו אליו, לא מתיימרות לשקף מדרג מייצג. הן לא חיות במרכז הארץ, אלא באזורים פריפריאליים שמעניקים הטבות מס. הן קיבלו תנאי פתיחה מגוונים והן בעלות כישורים שמוערכים בשוק התעסוקה. ולכולן יש מנוע בעירה פנימי ושחרור כמעט מוחלט מקיבעון. לפני שמתחילים: אין לראות באף סיפור עצה להשקעה. רק להשראה.
דנה מליניאק מקיבוץ כברי, בת 50 ואם יחידנית לשתי בנות (בנות עשר ו-12), מנהלת חברה לייעוץ כלכלי. גם היא מזוהה לאחרונה יותר נשים שמדברות על כסף ולוקחות עליו שליטה. "אני פוגשת הרבה גרושות שחשבו שאם הבעל ניהל את הקטע הכלכלי הוא בטח עשה את זה טוב, ועכשיו הן מבינות שוואלה,

ושלישית. כשהיינו עם שלוש דירות התחלנו להיכנס לתחום בארצות-הברית, שוב בעזרת חברים מהבינתחומי שהמליצו על כיוון שם. אבל מעבר לזה קרה עוד משהו, בגדר טוויסט בעלילה: החלטנו להיכנס כחברי קיבוץ שי-תופי. זה הוריד את ההוצאות משמעותית אבל רוב ההסברים לא כלכליים, זה היה יותר אקט רגשי. ראינו באותה תקופה שאין לנו עומק כלכלי לספוג את כל ההתעסקות הזאת של דירות שבבעלות ישיבה; דוד שהתפוצץ בדירה אחת, שוכר שלא משלם, שוכר אחר שצריך לפנות. ולא רק על התורים החודשי זה כבר השפיע, אלא גם על התורים הנפשי. היינו עם כבר ארבעה ילדים, החמישי כבר בדרך. ההייטק זה עבודה קשה בטירוף. התעייפתי".

חמישה ילדים במציאות ישראלית מתלב-טים אם להמשיך לילד השלישי זאת בחירה כלכלית בפני עצמה, אולי הפוכה מחופש. איך עושים את זה?
"יש לנו מערך שלם של אוטוסורסינג. יש לנו מטפלת חמישה ימים בשבוע, היה לנו אוכל בחדר אוכל, דוג'ווקר, מנקה, מסדרת ארונות. כביסה זה דבר שלוקח מלא זמן, וזמן זה הרבה הכי יקר לי, אז יש לי מסדרת ארונות שמקפלת ומכניסה לארון".

חמישה ילדים, קריירה בפול ווליום וגם שאיפות להפסיק לעבוד בגיל מוקדם. זה מחייב מרוץ לא נורמלי והמון סיכון.
"חופש כלכלי זה לנסוע בעולם, לעשות מה שאני רוצה, לכתוב ספרים ולהיות עם הילדים. אבל זה לא משלם את החשבונות. אז איך אפשר לעשות את מה שאתה רוצה בלי החובה להתפרנס? זה החיסכון האגרסיבי וההשקעה הפסיבית. לצורך העניין, דירה בכפר-סבא הירוקה, שעולה 2.6 מיליון שקל ומביאה שכירות של 7,000-6,000 שקל, זה שני אחוזים ועוד 30 שנה כשאסיים את המשכנתה תהיה לי הכנסה פסיבית של 7,000 שקל. ונגיד שעשיתי את זה בשלוש דירות, אז אני ב-20 אלף שקל לפני מסים. וזה עוד 30 שנה. אני לא רוצה לצאת לעצמאות כלכלית בגיל 60 והעצמאות הכלכלית שלי מבחינתי היא לא 20 אלף שקל".

אלא?
"אני יכולה להסתדר עם פחות ממאה אלף

חברים מהתואר השני בבינתחומי גרו במגדלי יוקרה אני גרתי בדירה של 30 מטר אבל עם 300 מטר גג, ובסוף גם ככה כולם היו באים להתארח אצלי. אף פעם לא חיפשתי דירה משופצת עם חניה ומעלית, גרתי בקומה רביעית גם עם שני ילדים, עד שבא המשכיר ואמר שזאת דירה לר-ווק, לא למשפחה".

סגנון החיים המפוצל הזה, אפיין ובידל אותה מאז ומתמיד. "תמיד היה בי אי שקט בכל מה שקשור לכסף, אף פעם לא חיתי ברמת חיים של הייטק. הבלוג של 'הסולידית' (בלוגרית אנונימית הכותבת על יציאה לעצמאות כלכלית בעזרת חיסכון אגרסיבי והכנסה פסיבית – ט"א)? אז אני הכי שם. עברנו לזיקים כשתכלס יכולנו להרשות לעצמנו לגור בתל-אביב עם שלושה ילדים ויותר, אבל לא הייתי מצליחה לבנות את אותו חופש כלכלי שאני שואפת אליו. גרנו בתל-אביב עד הילד השלישי, עבדתי כמתכנתת והמשכורות שלנו היו טובות, באזור ה-18 אלף שקל, ובהיריון השלישי רצינו לעשות שות שינוי, לחיות בסביבה שמתאימה לילדים ועברנו לכאן. במקביל קנינו כווג צעיר דירה להשקעה בגבעת אולגה עם קצת פחות ממיליון השקלים שהיו לנו".

איך ידעתם במה להשקיע ואם בכלל?
"כל הריבוי על קניית דירות, השקעות והגדלת ההון היה זר לנו, אבל חבר הציע שני בדוק את זה. תכלס, התחלתי לשמוע מושגים מהעולם הזה רק כשעשיתי את התואר השני בבינתחומי. זה הסיפור של נטוורקינג, זה לא דווקא ללכת ולסגור עסקאות, זה להיכנס לעור למות כמו אלה, של השקעות. אז יכולנו לקנות באולגה וקנינו. כשהצטבר לנו עוד קצת כסף, קראנו גם את הכתבות של שאול אמסטרדמסקי על הפנסיות והבנו שאנחנו לא יכולים לסמוך על הפנסיות שלנו בשום צורה. פדינו אותן אפילו במחיר של לשלם 30 אחוזי מס".

צעד יחסית קיצוני, שממש מעט ישראלים מעזיזים לעשות.
"נכון. זה שילוב של שני דברים, זה אומץ ופחד. זה קטע פרדוקסלי. פשוט פדינו הכל וקנינו את הדירה השנייה שלנו בכפר-סבא, ואז את הדירה השלישית בעפולה. זה היה לפני חמש שנים בערך, כשעוד לא היה מס על דירה שנייה

שקל בחודש, נגיד ככה".
ובאיזה גיל את מתכננת לפרוש?
"40".
זה עוד שנתיים.
"שנה וחצי. זאת השאיפה".

× × ×

בזמן שיוקר המחיה מאמיר לשחקים, החזירי המשכנתאות לוחצים עוד יותר ואיי-אפשר לה-פסיק לדבר על כמה יקר, קמות נשים שאומרות, 'נעים לנו מאוד לדבר על כסף, נעים לנו מאוד לדרוש כסף. נעים לנו מאוד להיות מתוגמלות על העבודה שלנו'. והן לא רק רותם סלע ושיילי שינדלר שהעלו את סוגיית הכסף (הגדול מאוד) בגרון של הפריימ-טיים. אלו נשים בכל הגילים שבשנה האחרונה מדברות על כסף בחופשיות

צאלה פינטו:
"אני לא מרגישה
שאני צריכה להתנצל על
הכסף. אני לא מקנאה
בזוגות עם משכורות
ממוצעות ולא יודעת
איך אפשר לגדל חמישה
ילדים, אפילו ארבעה,
ברמת חיים נאותה. לא
קניתי לעצמי טסלה
ומעולם לא גרתי בדירה
משלי, אנחנו נופשים עם
הילדים בסיני או בקמפינג
בארץ כדי שבעתיד נעשה
שנה בחו"ל"

שנה אני מנהלת קבוצת פייסבוק של אמהות יחידניות. יש לי היום חברה בע"מ, אני מעסיקה 18 עובדים, יש לי מנטורים כלכליים שעובדים עם המשפחות דרך קורס דיגיטלי שאני יצרתי. וכל חודש יש לי בערך 50 משפחות שעושות את התהליך הזה. כבר הפכתי להיות בעלת חברה. איזו מטרה סימנתי בשהתחלתי לעלות על הכוס מחדש ולאמן נשים?

"יש לי מטרה מהממת. אני תמיד חושבת בגדול, אמרתי שאני רוצה עשרה מיליון שקל לים".

ובמה היית רחוקה משם?

"גם אם היו לי תשעה מיליון שקל לא הייתי בוכה, אבל שיקללתי מה היה לי אז ומה אני צריכה כדי להגיע לזה, והבנתי שאני צריכה להפקיד כל חודש בחיסכון, או בהשקעות כמוכר, 30 אלף שקל. עכשיו שתיבני, הרווחתי תי עד אז בסביבות ה-20 אלף שקל. זה פתח לי מבערים בטוסיק לבוא ולהיות בעלת עסק ולהרוויח מאה אלף שקל לחודש, כדי שאוכל לשים 30 אלף שקל בצד. ואני יכולה להגיד לך שאני באופן עקבי כבר מרוויחה בשש ספרות, הרבה יותר ממאה אלף שקל, במשך שנתיים וחצי. אני כבר מרוויחה במיליונים, אבל לא דחוף לי שייכתב כמה בדיוק".

קל לך לדבר על כסף?

"תראי, אין לי מה להתבייש, אבל אנשים שונאים אנשים שמרוויחים. אני לא מצליחה להבין את הצרות עין הזאת".

למה בעצם עשרה מיליון שקל?

"כי רציתי בית בשלושה מיליון שקל, ושבעה מיליון שקל יאפשרו לי הכנסה של 35 אלף שקל בהמשך. זו המטרה. אבל גם אם זה יהיה שמונה-תשעה מיליון שקל עם הכנסה פסיבית של 25 אלף שקל, לא נבכה".

לפי החישוב הזה, באיזה גיל כבר תוכלי לש-תות קוקוסים על החוף?

"שמתי לי מטרה לצאת לפנסיה בגיל 55, עוד חמש שנים. לדעתי אקדים את זה. העסק צמח מאוד, ואני כבר חיה יותר טוב מכשהייתי שכירה בת 42. הייתי לאחרונה פעמיים בדר-באי והעסק המשיך לעבוד כי יש לי צוות שכל אחד יודע בו מה הוא עושה".

× × ×

חזרה לצאלה פינטו מזיקים. התוכנית השא-פתנית לחופש כלכלי, שמתורגמת להשקעות בארצות-הברית, ניהול משק בית חסכוני וזיהוי הזדמנויות, מנוהלת על ידה, כשבעלה גל תומך מהצד. "אני זאת שדוחפת קדימה", היא אומרת. "לפעמים זה קשה להיות לבד בחזית אבל אני רותמת אותו לתוך זה. אנחנו אחלה צוות בגדול".

לפני שלוש שנים, היא מכרה שלוש דירות להשקעה בישראל ובמקומן רכשה שלוש דירות בארצות-הברית. ההתחלה בשוק זר לא הייתה קלה. "יש לזה מחיר, עם ידיעה שאני צריכה לקנות מקרר חדש לדירה בארצות-הברית, או שיש לי נזילה בגג, או שיש שוכר שלא משלם. לקח זמן עד שהבנו איפה לה-שקיע שם ואיך. קרה לי פעם אחת שנוזקתי לשריף שהוציא דייר מדירה, הוא היה בחור צעיר שעובד ופשוט החליט לנצל את חילופי הבעלויות על הנכס ולא לשלם לי".

מה שונה בינך לבין ישראלית שמשאירה את הכסף בעו"ש ואפילו מקרפת גמל קטנה משקשקת?

"לדעתי כל הסיפור זאת הגישה. לי לא היה את זה איפה שחייתי, לאמא שלי לא היה את זה, במשפחה שלי אף אחד לא בעניין של ללכת ולהשקיע בחו"ל. זה לא המקצוע שלי. מאז שכתבתי על זה פוסט בקבוצת פייסבוק

מלא נשים כתבו לי. אין לי זמן כל כך אבל לפעמים כשאני בפקקים אני חוזרת לכמה מהן וכולן מספרות שהן האקטיביות בבית".

היוצרות התהפכו.

"זה נורא מעניין. אני מנסה לחשוב על איזה נקודות זה לוחץ. אצלי, כנראה כי אני מבינה את האחריות, אני דואגת לקן שלי; לילדים שלי, למשפחה שלי, זה בא מהמקום הזה".

מה אומרים החברים הלא-הייקסטיים שלכם על כל ההתפתחות הכלכלית הזאת? אלה שאין להם הון ראשוני למנה, שבקושי סוגרים את החודש.

"יש חשדנות כלפי מי שמדברת על כסף בפ-תיחות. מישהי כתבה לי על פוסט שהעליתי על השקעות, 'כשחברה לא סוגרת את החודש, את לא אומרת לה אה, ואני כן'. אז למה לפרסם פור-סטים כאלה? לסרטנים יש קטע שכשהם מנסים לצאת מהדלי הם לא נותנים יד אחד לשני אלא מושכים אחד את השני למטה. אז למה להיות כאלה? אני לא מרגישה שאני צריכה להתנצל. אני לא מזלזלת, אני יודעת שקשה, ואני עם משכורת הייטק, ואני לא מקנאה בשני מורים, בשתי משכורות ממוצעות. אני לא יודעת איך אפשר לגדל חמישה ילדים, ארבעה אפילו, עם משכורות ממוצעות ברמת חיים נאותה. ההש-קעות שאני עושה הן מבחינתי הארוחה החמה הזאת בבית לילדים, זה לא שאני קונה לעצמי טסלה, ומעולם אפילו לא גרתי בדירה משלי. עם הילדים אנחנו יוצאים לחופשות בסיני. אני חנו נעשה קמפינג בארץ, או שנהנה מחוף הים של זיקים, כדי בעתיד לעשות שנה בחו"ל".

מיכל רוזנטל (39), גרה ביפו עם בת הזוג רונית וכלבה. עד לפני עשרה חודשים עבדה בתחום המכירות כעשור וחצי ולאחרונה החלה את דרכה כעצמאית בתחום הייעוץ הכלכלי. "הייתי מאוד-מאוד אומללה, אבל עשיתי אחלה כסף. וכסף תמיד הגיע אותי. היחסים שלי עם כסף התחילו בגיל מאוד-מאוד מוקדם. גדלתי בפתיחות-קווה בבית שהיה בו שפע. אבא שלי היה כדורגלן מוכר שהרוויח הרבה ואחרי שפרש הפך לסוכן ביטוח. בעקבות משבר גדול שחווינו במשפחה, הפכנו מהצד הנוהג לצד המקבל. אבא עזב את הבית ויצא מהתמונה. התרסקנו כל-כ-לית ברמה שבשיא שלנו אני ואמא שלי עמד-נו בתור לחלוקת מזון לנזקקים כי הוא גם לא שילם מזונות. ואז, בעקבות ההסתבכות שלו, פתאום גם הכנו שאנחנו בחובות. הבנתי שאין לי את האפשרות להוציא יותר כסף ממה שאני מכניסה מהסיבה הפשוטה, שפשוט לא יהיה לי. ברמה של לא יהיה. אבל לא התחלתי לפחד מכסף. להפך. דווקא זה הכניס בי יותר דרייב".

גם הצמיחה הכלכלית הגדולה שלה, הרגע שבו נכנסה לעניינים, התחילה במשבר. ב-2016 גילתה שאמה נפלה קורבן לעוקץ הקשישים, ואיבדה יותר מ-350 אלף שקל. "אמא שלי היא לא איזה טייקון, היא מורה לצעיר שמר ויחה 7,000 שקל בחודש טוב. אז כדי לממן את אותה עקיצה היא הייתה צריכה לקחת הלוואות בריביות אסטרונומיות. היא לא האמינה שעב-דו עליה. עד היום קשה לה להבין. כששאלתי אותה איך זה קרה לה ואיך היא אפילו לא סי-

פרה היא אמרה לי, 'התביישתי'. זה זיעזוע את העולם שלי, אבל גם הוליד את אחת המתנות הכי גדולות שקיבלתי. עצרתי את החיים שלי והתעסקתי כל כולי בלהבין איך מחזירים את ה-350 אלף שקל האלה וגיליתי עולם שלם".

כלומר?

"קלטתי שיש פה משחק עצום שכולנו, כל האזרחים במדינת ישראל, שחקנים בו - אבל מעט מאוד אנשים יודעים את החוקים. משחק הכסף. כי יש כל כך הרבה דברים שאנחנו צרי-כים לדעת, חייבים לדעת, ולא יודעים אותם. עד אז לא הייתה לי תודעה כלכלית משלי, יד-עתי שאני מרוויחה טוב, לפעמים בדקתי חיובי אשראי, שכרתי דירה פגו על הים, לא היה לי שום צורך להרים את הראש ולראות מה קורה בעולם. עד שפתחתי עיניים".

× × ×

רוב הפרקטיקות לחיים ברווחה כלכלית עו-ברות מהורים לילדים, כשבבית הספר לא ניתן לזה מענה אמיתי. מי שמחפש שיעורים בנושא יכול למצוא אותם, באופן מפתיע, ברשת הטי-קטוק. למשל, מניפסטינג (manifesting), טרנד שמשגשג עכשיו ומתורלק בעיקר על ידי דור ה-Z, ילידי שנות האלפיים שברובם עדיין לא מוטרדים ממשכנתאות. לפי ההגדרה, to manifest פירושו להופיע, להיראות באמ-צעות סימנים או פעולות. לפי השיטה הזאת, אפשר להגשים מטרות אם מתמקדים במחשבות על הרגע שבו נשיג אותן. זאת אומרת שמחש-בות שליליות על הסיכוי לטוס לקופנגן בקרוב רק ירחיקו את החופשה, ומחשבות שממוקדות ברגע שבו תפסעו על החוף ותתרווחו בריוורט, יקרבו אתכם אליה. המהדרין אף יגדילו ויכתבו את החלומות והמטרות שלהם על דף 33 פעמים בכל יום למשך שלושה ימים, כדי לאותת ל-י-קום שהם לא מפחדים מעבודה קשה. כאן בארץ, הפרשנויות לטרנד עוד לא כוללות שכתובים. מליניאק, מזכירה את המושג "תודעת שפע" לא אחת. "אני מורידה לרמת ביצוע את הדרך להכניס את השפע לחיים שלי. במקום להגיד, 'אוי, לא קניתי את השמלה', לומר 'איזה כיף, אטוס בסוף השנה לחו"ל, כמו שת-מיד רציתי, דווקא כי לא קניתי את השמלה".

מה עם לכתוב מאה פעמים "אני רוצה יוון באוגוסט"?

"את זה אני לא עושה, אבל כן מכינה לוח חזון, אומרת למי שבקורס אצלי, תשימי על המקרר עם התמונה של הדירה שאת רוצה לקנות. אני כתבתי לי בכל פינה בבית את ה-30 אלף שקל שאני צריכה להפקיד כל חודש. זה מה שגרם לי לפעול".

רויטל שטיאט, בת 55 ואמא לשלושה מת-בגרים מרעננה, לקחה את זה צעד אחד קדימה, לתוכנית עם מאות נרשמות שבה היא ממטירה עליהן כסף רמיוני. היא עבדה כמפיקה בט-לוויזיה ובקולנוע, ובגיל 40 החליטה לעשות הסבה לאימון אישי. "אני בעיקר מתעסקת בלדייק את מימוש הפוטנציאל, וב-מקרה של כסף הוא מאוד מדיר, אז

אלכסנדרה אורלוב: "חסכנו מאה אלף שקל בשנה לכני שהגיעו הילדים. ואז הלכנו למומחה בנדל"ן ואמרנו לו, 'קח 300 שקל ותלמד אותנו'. אחרי שנתיים קנינו את הדירה הראשונה, ובנינו תוכנית רב-שנתית להגשמת המטרות הכי גדולות שלנו: פרישה מוקדמת בגיל 50 בשבילו ו-55 בשבילי"

צילום: גיל נחשת, איור אליין הרש

היא פגשה ממליצים ישראלים שסיפרו דברים טובים, ההבטחה לתשואה הייתה בין שמונה לעשרה אחוזים, מדי רבעון, לט" ווח של שלוש-חמש שנים. "המשרדים היו מאוד-מאוד גדולים. אותי אז זה מאוד-מאוד הרשים. התלהבתי. חשבתי וואלה מיכל, את הולכת להיות טייקון. היום אני יודעת שדווקא מזה צריך להתרחק. הם גם לחצו עליי לחתום, עוד נורת אזהרה. שמתי עם בת הזוג שלי 250 אלף שקל."

שהייתן ערוכות להפסיד?

"היום זה הדבר הראשון שאני אומרת לאנשים שמשקיעים, קחו בחשבון מה קורה לכם אם ההשקעה הזאת הולכת. כשאת עושה השקעה, במיוחד הראשונה, את אומרת – מה הסיכוי שאני אכנס לסיטיסטיקה גם דיברתי עם עמיתים ודיברתי עם המנכ"ל ולחצתי לו את היר והסתחבקנו ואיזה גבר ואח שלי. אני השקעתי ב-2019, ואז קורונה, סגרים בכל העולם, גרמניה שמוכונות לעזור לשוכרים ולא לבעלים, וקבלי התרסקות, להגיד לך שהם באמת התרסקו בגלל הקורונה ושלא היה מישו שניצל את המומנטום כדי לשתות את המי שקיעים? לא יודעת. אין לי הוכחות. המשי פט עדיין מתנהל."

זה עירער אותך? סמכת על עצמך ונפלת על ההתחלה. יש בזה משהו מסרס.

"מאוד-מאוד עורער אותי. אבל כל הזמן אמרתי, 'דגע, מה יכולתי לעשות כדי להימנע מזה?'. הבנתי שאני יכולה למוער סיכונים, אבל לא משנה כמה ניסיון יהיה לי, תמיד יש סיכוי שאני אפסיד כסף. נכון שככל שאני מבינה מה אני עושה, הסיכון קטן, ועדיין. בהמשך, בשתי השקעות נוספות, הפסדתי כ-150 אלף שקל."

את ממשיכה להשקיע אחרי כל הזפזוז האלה?

"לפעמים זה מייאש. אני לא אגיד שלא. כשאני רואה שהדברים מסתבכים אני אומרת, יש כל כך הרבה קשיים וזה לא שווה. אבל, בסוף, זאת הדרך כי קורים שינויים במדינה והפנסיות כנראה לא יספיקו. אני חושבת שאם מישו לא מצליח לראות את עצמו בעוד עשר, 20, 30 שנים, אז יש לו בעיה. כי בסוף אנחנו נגיע לשם. היום, כשאנחנו צעירים וחדים ומה שנקרא כוחנו במותנינו, אז הכל פגו. אבל זה לא יהיה ככה כל החיים. וזה מה שנותן לי את הדרייב, אני מיוודת עם מיכל מהעתיד."

tal-g@yedioth.co.il

מה שמקבלים מקצבת זקנה וילר. לא ידעתי שאני ענייה כי כולם מסביבי היו ככה. במי שפחה שלי לא ידעו שאפשר לחיות במינוס, היה לי את הידע שצריך לחסוך אבל עם זה לא מתקדמים. הכרתי את בעלי שבא בראש דומה לשלי, של צורך ביציבות, וגרלנו מחודש לחודש כי השכירות שלנו הייתה 2,000 שקל. קנינו אוכל בשוק ויצאנו לטיולים עם אוהל של מאה שקל, לא האוהל המשוורג של היום, ויצאנו לדייטים בחוף הים. חסכנו בערך 100 אלף שקל בכל שנה לפני הילדים. סביב גיל 30 הלכנו למישהו שמתמחה בנדל"ן ואמרנו לו, 'אנחנו לא מתכוונים לקנות ממך כלום. קח 300 שקל ותלמד אותנו ותסביר לנו'. זאת הייתה הפעם הראשונה שהתחלנו לחשוב על השקעות."

ומינפתם את הידע שרכשתם אצלו?

"אחרי שנתיים קנינו את הדירה הראשונה, עם 200 אלף שקל בלבד הון עצמי. כולם צחקו עלינו שהכנו תוכנית רב-שנתית כדי להבין איך אפשר להגשים את שתי המטרות הכי גדולות שלנו, פרישה מוקדמת בגיל 50 בשבילו ו-55 בשבילי ולבנות בית משלנו, כי היה נראה להם לא הגיוני שנצליח את שניהם. כל הזמן אמרו לנו, 'אכזרי, הילדים יגיעו ולא תוכלו לתכנן כלום'. אז אני חנו עדיין מחכים. בינתיים זה שווה, לילדים נוכל להשאיר את הדירה שקנינו להשקעה, הם יגדלו בבית מרווח והם יכולים לראות אותי כבר מעכשיו בשעות מוקדמות ולא משב בערב, זה היה אחד הדברים שיכולתי לאפשר לעצמי בזכות התכנון, לעזוב את ההייטק בגיל צעיר ולצאת לעצמאות."

אי-אפשר לדבר על מינופים והרפתקאות כלכליות בלי לדבר על סיכונים ועל נפילות. את הפחד מהבורסות וגם את הזהירות הבריאה, הרוב כנראה חייבים לסיפור על הדוד הרחוק ששיחק במניות והפסיד גם את התחתונים. הכישלונות קורים גם למי שמכיר את הכללים. "אחרי הסיפור עם אמא שלי לקחתי קורס בשוק ההון, השקעתי גם דרך חשבון מסחר עצמאי. צפיתי במאות קורסים והרצאות על נדל"ן, מספרת מיכל רוזנטל. "בהתחלה ה'למה' שלי היה לא להיות הזקנה במסדרון. לא לבחור בגיל 80 בין לחמם את הבית ללקנות אוכל. היום אני כבר בתודעת שפע, אבל אז, כשנכנסתי לעולם הזה, באתי בתודעה הישרדותית, כי אני ראייתי מה זה לא לעולם חוסן."

תוך זמן קצר היא הימרה על שלושה סוסים שהתגלו כלא נכונים, ומסתמן שיחד הורידו לה לטמיון 380 אלף שקל. "ההשקעה הראשונה שעשיתי הייתה בח' ברה בגרמניה. הבנתי שאני רוצה להשקיע בחו"ל, לשלוח את הכסף שלי החוצה, כי לא היה לי מספיק כסף לדירה בארץ. היו לי 250 אלף שקל ודירה בפריפריה שכבר לקחתי עבורה משכנתה. אז עוד משכנתי של 50 אחוז ומס דירה שנייה הפכו את ישראל ללא רלוונטית עבורי. אשתי ואני פגשנו אולי שבע-שמונה חברות שונות. עשינו בדיקת נאותות של החברות על סמך כל הקריטריונים שלמדתי, שאלנו את השאלות הנכונות. בסוף החלטתי להיסגר על חברה שעובדת על נדלן מסחרי בגרמניה."

מה עושות נשים כשהן מסיימות את הסדנה הזאת? הרי הן לא למדו במהלכה שום דבר יישומי, לא מיהזרו משכנתה, לא סגרו הלוואה.

"לפעמים אנחנו שמות משקל עודף על האיך. כשאני מזהה את האמונה ואני מפרגנת אותה, האיך מגיע. תוך כדי המשחק, נשים נרשמו לקורס להשקעות בבורסה, נשים השקיעו בנדל"ן אמיתי. פתאום כשהיה את המעוף להבין מה אני באמת רוצה, הן זיהו מה הצעד הבא שלהן."

× × ×

"גדלתי בבית של עולים חדשים, בחיפה מתחת לשוק, ותמיד צחקתי שאין לי חוררים בשניניים כי לא היה לנו כסף לקולה", אומרת אלכסנדרה אורלוב (38), שבעבר הייתה מתכנתת והיום יועצת שינה עצמאית. היא אמא לשניים, בן שש ובן שלוש. בעלה עובד בהייטק והם גרים בחיפה בזמן שהם בונים בית בגליל. "חיינו סבא, סבתא ואני מ-3,000 שקל בחודש לשלושה אנשים,

דנה מליניאק:
"הרווחתי כ-20 אלף בחודש, פוטרתי והתרסקתי. החלטתי שאני רוצה עשרה מיליון שקל והבנתי מה אני צריכה לעשות, וזה פתח לי מבערים בטוסיק כדי להיות בעלת עסק ולהרוויח מאה אלף שקל בחודש, שמתוכם אוכל לשים 30 אלף שקל בצד. היום, כבר שנתיים וחצי, אני עם שש ספרות בחודש. אני כבר מרוויחה במיליונים"

הוא כלי מאוד יעיל להתפתחות אישית. קל מאוד למדוד הצלחה, שינוי, גדילה והתפתחות, פשוט אפשר לראות במספרים איך אני הולכת ומשתנה."

ואיך עושים את זה בלי לגעת פיזית בכסף? "אני מתמחה בפעולות שבראש. באוסף של המחשבות, הרגשות, האמונות, הפריגמות, הדפוסים שמונעים מאיתנו לממש את מלוא הפוטנציאל שלנו. ראיתי כמה אמונות מחמקות היו לי סביב כסף. כשניהלתי חברת הפקה, עשיתי המון כסף. כשעברתי למקצוע טיפולי, חוויתי המון אי-נעימות בלבקש את הכסף שמגיע לי". הדרך שלה לחולל מהפכים קטנים מתרחשת רחוק מהבנק. "הנחיתי שלוש פעמים סבב של משחק וירטואלי, שנקרא משחק הכסף הגדול. הרעיון הוא שבמשך 21 ימים, בקבוצות פייסבוק סגורה, אני מחלקת כסף דמיוני. ביום הראשון אני נותנת מאה דולר, ביום השני 200 דולר, וככה כל יום, 21 ימים הסכום מכפיל את עצמו, עד שביום האחרון מקבלים 104 מיליון דולר. כל יום את מפנה לעצמך כמה דקות לדמיין מה היית רוצה לעשות איתם, וגם לשתף את זה בקבוצה. רובנו לא יודעים להגיד מה אנחנו רוצים. אז זה מחייב סדר עדיפויות יומיומי, וככל שהימים חולפים, מותר לך לרצות יותר ויותר, מותר לך לחלום יותר ויותר בגדול."

מה אנשים מבקשים במשחק?

"רוב האנשים ביום הראשון רוצים מסאז'. יש יום אחד שכולם מחליפים רכבים פתאום. אחר כך נשים פתחו שם מרכזים – מרכז לטיפול בנוער בסיכון, מרכז לשיח בין נוער ערבי ויהודי, מישו פתחה קבוצת כדורגל דמיונית לבנות, יש כאלה שמשקיעות, שמתחילות לתרגל את הרעיון של להשקיע, בין אם זה בבורסה, בקריפטו, בזהב, בנדל"ן, אבל פתאום את יכולה להגשים את החלומות האלה באפס סיכון, ובמקסימום הנאה. נשים שם הוציאו ספרים דמיוניים לאור, פתחו רשת מדיה".

מה קורה שם בראש כשמגיעים ל-104 מיליון?

"אז הדבר המעניין הוא שבסכומים האלה הרבה פעמים קשה לנו לחלום לבד. משהו במוח האנושי שלנו לא מורגל בלדמיין עד כדי כך גדול."

אבל אז, בפועל, איך עוברים מהכסף הדמיוני לשפע בחיים האמיתיים?

"אני יוצאת עם הבנה ומודעות למערכת האמונות שלי שמונעת ממני את החור פש הכלכלי, או את העצמאות הכלכלית. הפער הזה בין מה שאני רוצה לבין מה שיש לי, זה פער שמוגדר על ידי האמונות שלי. זה כל אותם הדברים שאני מאמינה."

איזה אמונה הכי עוצרת נשים?

"קודם כל הפחד ממספרים, פחד מחשבון. הרעיון שכסף זה התפקיד של הגבר. והדבר הכי מעניין היה הפחד, בהתחלה לא מודע, אבל ככל שעובר המשחק, אני חושבת שאצל חלק זה היה מאוד מודע, שאם אני מפירה את האיוון והופכת להיות המצליחה במשפחה, את הכסף הגדול, מערכת היחסים תקרוס. יש פריגמה שאומרת, גברים לא אוהבים נשים עצמאיות, חזקות, מצליחות, ולכן אנחנו מראש קצת מטרפרות בכישוריים שלנו, ביכולות שלנו. כי זה מסורכן. כי יש לזה מחיר."